

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 009721 13 Кж
Бања Лука, 23.5.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Р. С., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама оптуженог и његовог браниоца, адвоката З. Б. из Б. Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009721 12 К од 16.01.2013. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички тужиолац Витомир Солдат, оптужени и његов бранилац, донио је дана 23.5.2013. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе оптуженог Р. С. и његовог браниоца, те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009721 12 К од 16.01.2013. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 009721 12 К од 16.01.2013. године, оглашен је кривим оптужени Р. С., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ), и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године.

На основу члана 99. став 1. а у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53. од 11. јуна 2012. године, у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени је обавезан да накнади трошкове кривичног поступка у износу од 633,00 КМ и паушала у износу од 300,00КМ, те награду и нужне издатке браниоца по службеној дужности, чија висина ће бити утврђена посебним рјешењем.

На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, породица оштећеног И. А., са имовинскоправним захтјевом, упућена је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили оптужени и његов бранилац, адвокат З. Б. из Б. Л. Жалбе су изјављене због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о кривичној санкцији, одлуке о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву. Приједлози у жалбама су алтернативно постављени и то, да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на понавно суђење или одреди одржавање претреса пред другостепеним судом или преиначи и оптужени ослободи оптужбе.

У оквиру жалбеног основа битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, у жалби оптуженог, указује се на повреду права на одбрану, те повреду принципа једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС. У суштини, жалбеним приговорима се оспорава правилност оцјене спроведених доказа и закључак побијане пресуде да је оптужени, на начин чињенично описан у изреци побијане пресуде, починио кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које је том пресудом оглашен кривим.

Аргументима изнесеним у жалби браниоца оптуженог, указује се на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, кроз тврдњу да је првостепени суд приликом доношења побијане пресуде, повриједио одредбу члана 295. став 2. истог Закона, јер није оцјенио доказе оптужбе и одбране на начин како је то прописано овом одредбом, тако да је та пресуда, по тврдњама ове жалбе, заснована искључиво на доказима оптужбе, а што се све, у коначном, негативно одразило на правилност и законитост те пресуде. Оспорава се правилност чињеничне основе побијане пресуде и закључак да је оптужени починио кривично дјело, за које се оптужницом терети, па се слиједом таквих тврдњи оспорава и законитост побијане пресуде и у дијелу одлуке о казни и одлуке о трошковима кривичног поступка.

Одговор на жалбе није поднесен.

У сједници другостепеног вијећа Врховног суда Републике Српске, бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код приговора и приједлога садржаних у образложењу те жалбе, које излагање је оптужени у цјелости подржао, те изјавио да остаје код жалбе коју је лично поднио. Републички тужилац је предложио да се жалбе оптуженог и његовог браниоца одбију, као неосноване, и првостепена пресуда потврди.

Испитујући првостепену пресуду у дијелу који се побија жалбама, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Неосновани су жалбени приговори оптуженог, у прилог тврдњи да је, у поступку који је предходио доношењу побијане пресуде, а приликом првог испитивања код тужиоца, повријеђено право на одбрану јер том приликом није имао браниоца, и да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка, из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, обавезна одбрана из одредбе члана 53. став 1. ЗКП РС, установљена је наведеном законском диспозицијом за кривична дјела за која се може изрећи казна дуготрајног затвора, па како се у конкретном случају ради о кривичном дјелу ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које је законом запријеђена блажа врста кривичне санкције (казна затвора најмање 5 година), то приликом првог испитивања осумњиченог на записник код Окружног тужилаштва Бања Лука број Т 13 0 Кт РЗ 0006373 12 од 11.5.2012. године, а који је кориштен на главном претресу у условима непосредности и контрадикторности, није повријеђено право на одбрану, на начин како се то тврди у овој жалби.

Надаље, право на одбрану, садржано у принципу једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС, које манифестује једнак процесни положај странака у свим аспектима, дакле, и у једнаком приступу суда у оцјени доказа (из става 2. цитиране законске одредбе), супротно тврњама из ове жалбе, није повријеђено приликом доношења побијане пресуде. Наиме, првостепени суд је, у смислу одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС, савјесно оцијенио сваки доказ оптужбе и одбране појединачно и у међусобној повезаности, те за изведене закључке о одлучним чињеницама дао разлоге у образложењу те пресуде. Образложени су у побијаној пресуди и разлози у оцјени вјеродостојности противријечних исказа оптужбе и одбране, првенствено исказа свједока С. Ј. (на чији изостанак се указује овом жалбом, док се жалбом браниоца оптуженог оспорава начин оцјене исказа овог свједока и ваљаност разлога датих у тој оцјени), све у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, тако да се, у објективном смислу, у остварењу наведених облика права на једнакост у поступку, не стиче утисак пристрасности суда кроз фаворизовање тужилачке стране, на начин како се то потенцира у жалби оптуженог.

Слиједом наведеног, без основа су и тврдње из жалбе браниоца оптуженог о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 2. ЗКП РС.

Надаље, аргументима изнесеним у обе жалбе, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и ваљаност разлога датих у побијаној пресуди за закључак да је оптужени, као саизвршилац, починио радње чињенично описане у изреци побијане пресуде и тиме кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ.

Наиме, према неспорним чињеничним утврђењима, заснованим на исказима бројних свједока оптужбе, Ј., В., Д. и Ј. А., исказима свједока И. и А. А. из истраге, прочитаних на главном претресу у складу са одредбом члана 288. став 2. ЗКП РС, који су у једном дијелу одлучних чињеница сагласни са исказом оптуженог (из истраге и са главног претреса) и исказом свједока С. Ј., оптужени је критичног дана 09.8.1992. године, за вријеме оружаног сукоба у БиХ, као полицајац ПС К. В., био задужен за праћење организованог конвоја аутобуса којима је вршен превоз цивилног становништва хрватске националности са подручја општине К. В. према Т., а непосредно на уласку у мјесто В., на В., извео је из аутобуса једно цивилно лице, оштећеног И. А., смјестио га у службено полицијско возило, те са још једним, за сада непознатим лицем, припадником ПС К. В., заједно се одвезли назад у правцу К. и на неутврђен начин лишили живота оштећеног. Није спорна ни

чињеница да су посмртни остаци оштећеног ексхумирани у мјесецу мају 2003. године, на локалитету К. С., подручје К.

Оспоравајући правилност чињеничних закључака из побијане пресуде о саизвршилачкој улози и тиме кривичној одговорности оптуженог за почињено дјело, суштину аргумената, који су у битноме идентични у жалби оптуженог и његовог браниоца, чини тврдња да је оптужени, по захтјеву полицајца Д. К. (погинуо 1993. године), критичне прилике, извео оштећеног из аутобуса и смјестио га у службено полицијско возило које је пратило конвој (негирајући примјену силе у виду везивања лисицама оштећеног), све у циљу предаје оштећеног на неком пункту у В., како му је том приликом рекао К., а што није реализовано, да су затим тражили неку команду ради предаје оштећеног, да није могао предвидјети да ће К. лишити живота оштећеног, а што је и учинио хицима из аутоматске пушке, нити је то могао спријечити.

У цијелом слиједу критичног догађаја, првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице и дао (страна 15.) детаљно образложене разлоге о саизвршилачкој улози оптуженог у извршењу дјела, са ваљаним закључком да је одвођењем оштећеног из аутобуса (уз употребу силе и везивање лисицама, коју потврђују непосредни очевици, свједоци В. и Ј. А.1), оптужени са још једним припадник ПС К. В., имао фактичку власт над оштећеним, да за ову радњу није имао писмено нити усмено овлаштење претпостављених, како то сагласно потврђују у својим исказима свједоци С. Т. (начелник СЈБ К. В.), Д. Б. (командир ПС К. В.) и М. Ш. (полицајац ПС К. В., који је био у пратњи конвоја), и да је његова дужност, као овлаштеног службеног лица, у конкретној ситуацији, била да безбједно допрати аутобусе и цивилно становништво до мјеста одредишта. Надаље, чињенице које се правилно образлажу у побијаној пресуди и то да је оптужени био дугогодишњи полицајац, да је знао која су његова овлаштења и обавезе, али и дужности, да накнадно није евидентирао поступање К., а што је по властитим тврдњама био обавезан као полицајац, да у вези са критичним догађајем, није поднио никакав извјештај претпостављенима у ПС К. В., потврђује правилност закључка из побијане пресуде, да реалне радње оптуженог, онако како су чињенично утврђене и описане у изреци побијане пресуде, јасно дефинишу његову улогу као саизвршиоца и јасно одређују његов психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према посљедици. О свим тим одлучним чињеницама дати су ваљани разлози у побијаној пресуди, ради чега је приједлог за извођење нових доказа и саслушање свједока Ж. М., за кога је одбрана сазнала у жалбеном поступку (на околности да је К. лишио живота оштећеног), без основа, јер се извођењем тог доказа не би утврдило другачије чињенично стање од оног које је утврђено том пресудом.

Цијенећи наведено, без основа су изнесени жалбени аргументи, којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде, дакле и они аргументи којима се оспорава правилност оцјене исказа оптуженог и свједока С. Ј., који потврђује да је директни извршилац дјела и убиства оштећеног, полицајац Д. К. Ово првенствено када се има у виду чињенични опис саизвршилачке радње оптуженог из изреке побијане пресуде и тиме његов допринос у извршењу дјела.

Слиједом наведеног, на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптуженог из изреке побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело ратни злочин проти цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

Овај суд је испитао побијану пресуду и у одлуци о казни, налазећи да су, у поступку пред првостепеним судом, правилно утврђене све олакшавајуће и отежавајуће околности и истима је, у складу са одредбом члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, дат правилан значај.

Све олакшавајуће околности, детаљно образложене у побијаној пресуди, а које се односе на личне и породичне прилике оптуженог у повезаности са његовим доприносом и улогом у извршењу дјела, и по оцјени овог суда, у својој укупности, представљају особито олакшавајуће околности и указују да се ублаженом казном затвора, може постићи сврха кажњавања. Казна затвора у трајању од 3 (три) године, изреченом побијаном пресудом, по оцјени овог суда, правилно је одмјерена и са аспекта индивидуализације казне, о чему је у побијаној пресуди дато ваљано образложење.

Како у жалбама оптуженог и његовог браниоца, а нити у поступку који је предходио доношењу побијане пресуде, нису пружени докази који потврђују да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица којег је дужан да издржава, то нису испуњени законски услови да се оптужрни, у смислу одредбе члана 99. став 4. ЗКП РС, ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка. У овом дијелу побијана пресуда донесена је на основу правилне примјене члана 99. став 1. а у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) ЗКП РС.

Одлука о имовинскоправним захтјевом, донесена је на основу правилне примјене одредбе члана 108. став 3. ЗКП РС.

Из наведених разлога, и примјеном члана 328. став 1. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић